

Čtyřicet let „Ticho“

aneb jaro minus podzim se rovná zima

Co zbylo z roku 68?

Jsem rád, že na to mám svoji odpověď – pro mě to jsou moje písničky.

Je těžké si představit sám sebe – jako dvacetiletého studentíka – vždyť i můj syn – taktéž Bohdan Mikolášek – je teď už o deset let starší než já tehdy.

Minulý týden mě poprvé jeden podobný mladík při pohledu na mé šediny pustil v tramvaji sednout.

Co to bylo za dobu, že mě leží neztrávená v žaludku, plná ztrát a zdravotních nálezů a zároveň plná nejlepších změn a dodnes nepřekonaných prvotín.

Ta šedesátá léta – ten šedesátý osmý – rozvlněná módními vlnami a jak já říkám – doba, kdy Beatles byli všichni čtyři, kdy Suchý byl ještě Šlitr a doba, kdy se věřilo, že i jedna písnička může něco změnit.

Pro toho, kdo to zažil, je těžké se dívat, jak se to naše Pražské Jaro se oslavuje 21. srpna – jakoby ty tanky byly něco atraktivnějšího.

Asi to nějaké hodnoty a závažnosti byly, že je musely vyvážit těžká pásová vozidla.

Přejeté jarní pravdy ležely v čerstvě vyjetých rýhách a lék na podzimní melancholii byly sladké lžičky arogantního chlácholu těch nových dosazených místodržících: „Co je to pravda?“ A šli si umýt ruce.

„Jen si nám nevěřte. Jen se učte nevěřit. Budete to potřebovat brzo sami mezi sebou.

... a lidé si nevšimli, že tak jak je to podzimům vlastní – že se dny nepozorovatelně krátily a krátily.

Co pak potmě hledat, když už vlastně nevím, co jsem ztratil. A problémy nevidět je lehčí, než je řešit.

A byl další leden, dny se začaly dlužit ale loňským velkým nádobám slov byl dlužen obsah.

Na hradě opět visela vlajka s „pravdou, co patří vítězi“ a ve školách se ale stále ještě učilo (v dávném dějepisu) že někdo řekl nejen, že „Pravda vítězí“, sama od sebe –

ona už halt taková je - ale také to, že se má mluvit, hledat, přát ji jiným, milovat a hájit ji – za každou cenu.

Ted' jsem se úplně lekl – nedávno jsme se učili, že vše má cenu – a dá se to nakupovat a prodávat ...

Myslím, že ten dvacetiletý student myslel cenu jinou – cenu za ztrátu něčeho – za ztrátu toho, co si uvědomilo těch sto tisíc lidí na Václavském náměstí – až když viděli to ztracení života, jaké Evropa ještě neviděla.

Co to bylo – ten rozdíl – rozdíl v čem? – ten rozdíl „leden mínus leden“.

Stály ty zmatky ve vládě i v duších za to? Nikdo dnes najednou nějak přesně neví – já si jen pamatuji, že nám celý svět k čemusi tleskal. K čemu? Pár idealistických nadpisů nad nedopsaným materiálem doby? Kolik a čeho se zapomnělo už hned na začátku dalšího ledna dalšího roku.

69 – 68 = 1 ... jeden lidský život. Proč?

Věřím, že tomu někdo, až se uklidníme z kontrastu současných kontrastů, dá jiný název než to známé s těmi omyly s „Dubčechy“ a Svobodami a jinými generály.

Já na to své názvy mám, a když vynechám ty kterými bych fušoval do řemesla politikům a filozofům – tak mým názvem na tu dobu jsou – moje písničky.

Moje nové písničky, které tehdy v tom jarém větru směly, mohly, které tehdy musely vzniknout.

Žádné písničkáře jsem tehdy neznal - na vesnicích, kde jsme tehdy na evangelických farách žili, jsem poprvé, z tlampačů místního JZD slyšel Mr Rock a Mr Roll z jakéhosi Semaforu v daleké Praze a večer se dalo na středních vlnách - knoflíkem skoro až doprava - naladit Radio Luxenbourg... „Love love me do“, první hit od Beatles. Samozřejmě se to dalo napodobovat, hrát si na to – ale bylo to, oboje, jen vzdálené instituce – české reálně socialistické populární hudby – či vesmírné vzdálenosti západního show byznysu.

Ted' mě napadl ten rozdíl, proti tomu, co jsem skládal předtím – nazval bych je „popmusic s lidskou tvář“

To, co přineslo to zmíněné jaro, byla ta svoboda se vzdálit i těmhle institucím a psát, zpívat sám za sebe.

Tak určitě vznikla i moje první písnička z téhle nové éry – nové adresy pro poštovní ouřady – Ten „Dům, kde bydlí láska“

-.-

Co má společného tohle mladistvě naivní melodicky bezstarostné téma s Janem Palachem?

Palach chtěl svou oběť dát do srovnání se ztrátou jiných životních hodnot, Jednou z nich je ztráta té jarní radosti a hrdosti a elánu – tak, jak to znělo v té době zní z té mé první písničky – minus to „ticho“ z té písně o rok později.

Bez té připomínky hodnoty toho prvního by to druhé ztratilo smysl.

Byl by to byl jen boj psa s řetězem u boudy. Jeho důvod nebyl ten řetěz, ale ta vzpomínka na tu svobodu se proběhnout parkem.

Kdyby si tehdy přál Jan Palach aby se třeba řetěz Sovětského Svazu rozpadl – i to by se mu, jak vidno, lehce splnilo.

Na rozdíl od toho psa Palach nemyslel jen na sebe.

Dnes by ho poslali do kurzu a za drobný příspěvek by se naučil v určitém vnitřním blahu nevidět okolo sebe sklenku poloprázdnou, ale poloplňnou ...

Možná, že ale slyšel o jednom mladíkovi, co když měli na svatbě poloprázdno, udělal něco důležitějšího sám – a nalil sklenky plné - čistého vína.

Palach si přál jen několik bodů, malých konkrétních věcí. Aby se lidská tvář z nadpisů vrátila ...do lidských tváří.

Přál si, aby si cenu toho všeho postupně se ztrácejícího, uvědomili spíš ti všichni okolo - těch všech statisíců, kteří pak aspoň na pár dní se v šoku – i nad sebou samým v tichém průvodu zamysleli – nebo snad i něco udělali?

V srpnu 68 jsem v Praze nebyl – když jsem se koncem září 68 vrátil, ruské byly tanky tiše zamaskované po lesích a ty americké zůstaly stát na bavorských hranicích – něco se stalo – ale všechno vypadalo jakoby normálně – to byl princip normalizace

... a teď je už další leden a najde se jeden mladík – se stejným rokem narození jako já – a myslí to vážně - smrtelně vážně.

Vrátil jsem se z toho průvodu na studentskou kolej na Strahově blok III pokoj 314 a vzal kytaru --- a už jen ty dva první akordy, vracející se k jednomu tónu beze slov, vyslovily to podstatné.

Co mám s Palachem společného já?

Vlastně by se dalo říct – jen kontrast, součet, těch dvou písní s různými znaménky.

Ta první lehce se snášejší melodie, basová linka pod palcem – v refrénu téměř do tance a nadpis, který mi závidělo celé minulé století. „Dům, kde bydlí láska“.

Ta druhá píseň nebyla do zpěvu, jmenovala se Ticho, rekviem na pozadí jednoho tónu violoncella.

Toho jednoho „proč“.

Proč nás – studentů, občanů, žurnalistů, diváků u televize - nebylo na Václavském náměstí těch sto tisíc - „o jeden den dřív“.

Kdo zachrání jeden lidský život – zachrání celý svět (talmud)